

Pranešimas spaudai
Liuksemburgas, 2021 m. rugsėjo 20 d.

ES pastangos skatinti tvarias investicijas yra nepakankamos

Pereinant prie neutralaus šESD poveikio ekonomikos reikės didelių privačiųjų ir viešųjų investicijų, tačiau ES nepakankamai stengiasi nukreipti lėšas į tvarią veiklą. Tokia išvada padaryta Europos Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje, kurioje ES raginama imtis nuoseklesnių veiksmų. Nors Europos Komisija savo dėmesį pagrįstai sutelkė į skaidrumo rinkoje didinimą, auditoriai kritikuoja tai, kad nebuvo papildomų priemonių, kuriomis būtų sprendžiamas aplinkos apsaugos ir socialinių sąnaudų, susidarančių dėl netvarios ekonominės veiklos, klausimas. Ataskaitoje teigiama, kad Komisija turi taikyti nuoseklius kriterijus ES biudžeto investicijų tvarumui nustatyti ir tikslingiau nukreipti pastangas tvarioms investavimo galimybėms kurti.

„ES veiksmai tvaraus finansavimo srityje nebus visiškai veiksmingi, jei nebus imtasi papildomų priemonių, kad būtų įvertintos aplinkos apsaugos ir socialinės sąnaudos, susidarančios dėl netvarios veiklos, – teigė už ataskaitą atsakinga Europos Audito Rūmų narė Eva Lindström. – Netvarus verslas vis dar pernelyg pelningas. Komisija daug nuveikė, kad netvarumas būtų atskleistas, tačiau šis klausimas vis dar turi būti sprendžiamas.“

Pagrindiniai sunkumai susiję su tuo, kad rinkos priemonėmis negalima finansiškai įvertinti neigiamo netvarios veiklos poveikio aplinkai ir visuomenei ir kad apskritai trūksta skaidrumo dėl to, kas yra tvaru. Anot auditorių, Komisijos 2018 m. priimtame Tvaraus finansavimo veiksmų plane šie klausimai sprendžiami tik iš dalies. Daugelis priemonių priimtos vėluojant ir reikia tolesnių pastangų, kad jos būtų pradėtos įgyvendinti. Auditoriai atkreipia dėmesį į tai, kad reikia visapusiškai įgyvendinti veiksmų planą, ir pabrėžia, kad svarbu baigti kurti moksliniais kriterijais grindžiamą bendrą tvarios veiklos klasifikavimo sistemą (ES taksonomiją). Jie rekomenduoja imtis papildomų priemonių siekiant užtikrinti, kad apmokestinant išmetamas šiltnamio efektą sukeliančias dujas būtų labiau atsižvelgiama į jų aplinkos apsaugos sąnaudas.

Ataskaitoje taip pat pabrėžiama, kad tvaraus finansavimo srityje svarbus vaidmuo tenka Europos investicijų bankui (EIB). EIB valdomos ES finansinės paramos klausimu auditoriai nustatė, kad iš Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) teikiama parama nebuvo sutelkta į tas sritis, kuriose tvarių investicijų reikia labiausiai, visų pirma Vidurio ir Rytų Europoje. Be to, tik labai nedidelė dalis

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos pagrindines mintis. Visa ataskaita pateikta eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

buvo išleista prisitaikymui prie klimato kaitos. Kad tai pasikeistų, jie rekomenduoja Komisijai, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, sukurti tvarių projektų bazę.

Galiausiai auditoriai taip pat nustatė, kad ES biudžetas nevisiškai atitiko gerąją tvaraus finansavimo praktiką ir kad jame trūksta nuoseklių mokslu pagrįstų kriterijų, kad būtų išvengta reikšmingos žalos aplinkai. Tik pagal programą „InvestEU“ investicijos vertinamos atsižvelgiant į socialinius ir aplinkos apsaugos standartus, kuriuos galima palyginti su tais, kuriuos naudoja EIB. Tai susiję su rizika, kad nustatant tos pačios veiklos, finansuojamos pagal skirtingas ES programas, įskaitant ES ekonomikos gaivinimo fondą, aplinkosauginį ir socialinį tvarumą gali būti taikomi nepakankamai griežti arba nenuoseklūs kriterijai. Be to, daugelis kriterijų, naudojamų ES biudžeto indėliui siekiant klimato tikslų stebėti, nėra tokie griežti ir taip pagrįsti mokslu kaip ES taksonomijai parengti kriterijai. Todėl auditoriai rekomenduoja reikšmingos žalos nedarymo principą ir ES taksonomijos kriterijus nuosekliai taikyti visam ES biudžetui.

Į šią audito ataskaitą bus atsižvelgta įgyvendinant 2021 m. liepos pradžioje Komisijos paskelbtą Perėjimo prie tvarios ekonomikos finansavimo strategiją.

Bendra informacija

Europos Sąjungoje vykdant daugelio rūšių ekonominę veiklą vis dar išskiriama daug anglies dioksido. Anot Komisijos, norint iki 2030 m. pasiekti tikslą – 55 % sumažinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, vien į energetikos sistemą kasmet reikės papildomai investuoti apie 350 milijardų eurų. Ekspertai įvertino, kad siekiant iki 2050 m. Europos Sąjungoje neutralizuoti ŠESD poveikį 2021–2050 m. laikotarpiu iš viso gali prireikti apie 1 trilijono eurų kapitalo išlaidų per metus. Šiuo metu iš tos sumos ES finansine parama 2021–2027 m. laikotarpiu būtų galima padėti suteikti daugiau kaip 200 milijardų eurų per metus. Tai rodo investicijų trūkumo mastą ir tai, kad vien viešųjų lėšų nepakaks minėtiems tikslams pasiekti.

Pagal 2021–2027 m. daugiametę finansinę programą ES planuoja remti viešąsias ir privačiąsias investicijas, skirdama bent 30 % ES biudžeto klimato srities veiksmams. Be to, valstybės narės klimato srities veiksmams remti turės skirti bent 37 % lėšų, gaunamų pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę.

Programa „InvestEU“, kuria pakeičiamas ESIF, yra naujas EIB paramos investicijoms mechanizmas, kuriuo privačios investicijos sutelkiamos į ES strategiškai svarbius projektus. Šiuo metu pagal programos „InvestEU“ ataskaitų teikimo tvarką nėra atsižvelgiama į faktinius projektų, kuriais grindžiamos finansinės operacijos, klimato srities ir aplinkos apsaugos rezultatus ir neatskleidžiama informacija apie programos „InvestEU“ finansavimo, kuris yra stebimas pagal ES taksonomijos kriterijus, sumas.

Specialioji ataskaita Nr.22/2021 *„Tvarus finansavimas: reikia nuoseklesnių ES veiksmų finansavimui į tvarias investicijas nukreipti“* paskelbta Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).

Kontaktai spaudai

Audito Rūmų spaudos tarnyba, press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti, claudia.spiti@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeais, vincent.bourgeais@eca.europa.eu, mob. tel. (+352) 691 551 502